

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

DO STOSOWANIA W PARAFIACH ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

W związku z wejściem w życie w dniu 15 lutego 2024 roku ustawy z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (zwanej też „ustawą Kamilka”) i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa państwowego i kościelnego, z dniem 1 lipca 2024 r. wprowadzamy do stosowania w Archidiecezji Wrocławskiej „Standardy Ochrony Małoletnich” [zwane dalej *Standardami*], których podstawowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim [w rozumieniu niniejszych *Standardów* małoletnim jest osoba, która nie ukończyła osiemnastego roku życia], dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

Standard 1. Stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w parafii

1. Polityka ochrony małoletnich w parafii dotyczy szczegółowych zasad ich bezpieczeństwa i sposobów ochrony, czyli:
  - rekrutacji personelu i osób zaangażowanych duszpastersko w parafii;
  - bezpiecznych relacji pomiędzy dorosłymi zatrudnionymi i pomagającymi duszpastersko w parafii a małoletnimi;
  - bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnimi;
  - bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
  - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych;
  - sposobu reagowania w parafii na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej czy seksualnej i zasad prowadzenia księgi interwencji [por. Standard 2];
  - pomocy osobom pokrzywdzonym.
2. *Standardy* zatwierdzone i podpisane przez proboszcza/administratora parafii są dostępne w parafii i podane do publicznej wiadomości.

Standard 2. Weryfikacja, delegowanie i edukacja duchownych, osób konsekrowanych i świeckich pracujących z małoletnimi w parafii

1. Obowiązki proboszcza/administratora parafii

Do obowiązków proboszcza/administratora parafii należy wdrażanie w życie *Standardów*. Za niestosowanie *Standardów* w parafii odpowiedzialność personalnie ponosi jej proboszcz/administrator, również wobec prawa.

O każdej osobie (również o sobie samym) zaangażowanej w parafii i mającej kontakt z małoletnimi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi proboszcz/administrator parafii uzyskuje dane z *Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym*; pobiera je osobiście przez stronę internetową Ministerstwa Sprawiedliwości. Dokument zawierający informacje z ww. rejestru proboszcz/administrator parafii przechowuje w wersji papierowej w archiwum parafialnym.

Dodatkowo, przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do działalności (np. wolontariackiej) związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi proboszcz/administrator parafii ma obowiązek uzyskania od tej osoby informacji z *Krajowego Rejestru Karnego* w zakresie przestępstw określonych w rozdz. XIX k.k. (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV k.k. (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) oraz w zakresie art. 189a k.k. (handel ludźmi), art. 207 k.k. (znęcanie się nad osobą najbliższą lub pozostającą w stosunku zależności) oraz przestępstw

z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Jeżeli taka osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, powinna wybrać zaświadczenie o niekaralności z odpowiedniego urzędu kraju, którego jest obywatelem, jeżeli zaś w ciągu ostatnich dwudziestu lat zamieszkiwała za granicą, powinna złożyć stosowne oświadczenie (załącznik: *Oświadczenie*). Oryginały wyżej wymienionych zaświadczeń i oświadczeń należy przechowywać w archiwum parafialnym w formie papierowej (w przypadku pobrania zaświadczenia z odpowiedniej instytucji) lub elektronicznej na odpowiednim nośniku danych (w przypadku pobrania zaświadczenia przez Internet).

Obowiązkiem proboszcza/administratora parafii jest również odebranie od każdej z osób zaangażowanych w parafii (duchownych i świeckich) i mających kontakt z małoletnimi deklaracji respektowania *Standardów* (załącznik: *Deklaracja*).

Jeśli parafia zatrudnia firmy z zewnątrz lub udostępnia pomieszczenia podmiotom zewnętrznym, a ich działalność nie obejmuje kontaktu z małoletnimi, należy zadbać o to, aby małoletni nie przebywali sami w obecności osób z zewnątrz. Wskazane jest również, aby te osoby lub zarządcę podmiotu zewnętrznego zapoznać ze *Standardami* a także przyjąć od nich deklarację respektowania *Standardów* (załącznik: *Deklaracja*).

Deklaracje respektowania *Standardów* należy przechowywać w archiwum parafialnym.

Każda parafia musi posiadać księgę interwencji (np. w postaci segregatora), w której będą dokumentowane (w formie notatek służbowych) wszelkie podjęte działania dotyczące ochrony oraz interwencji i pomocy. Księgę interwencji prowadzi się zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych. Notatką z książki interwencji sformułowaną według wytycznych (załącznik: *Notatka*) posługujemy się np. przy zgłoszeniu sprawy do odpowiednich organów państwowych i kościelnych (np. MOPS, prokuratura, kościelny delegat ds. ochrony dzieci i młodzieży).

2. Obowiązki duszpasterzy dzieci

Duszpasterze dzieci powinni:

- czuwać nad własną dojrzałością emocjonalną, psychiczną, duchową;
- starać się o dobór wierzących, rzetelnych, zweryfikowanych i odpowiednio przeszkolonych osób do pełnienia funkcji animatorów, wychowawców itd.;
- wspierać małoletnich w ich rozwoju ku dojrzałości;
- dbać o respektowanie zasad kultury (wobec małoletnich i między nimi);
- czuwać nad równym traktowaniem wszystkich małoletnich, z uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb i osobistych uwarunkowań;
- dbać o przestrzeganie prawa do nienaruszalności cielesnej i prywatności;
- organizować działania duszpasterskie w miejscach bezpiecznych;
- utrzymywać kontakt z rodzicami małoletnich;
- dbać o przestrzeganie zasad prywatności i ochrony wizerunku oraz danych osobowych małoletnich.

Standard 3. Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania

W przypadkach przemocy fizycznej, psychicznej bądź seksualnej, gdy sprawcą jest osoba dorosła lub małoletni, należy zgłosić ten fakt zgodnie z prawem do organów ścigania lub/oraz do delegata właściwej instytucji kościelnej.

Jeżeli sprawa dotyczy osoby duchownej oskarżonej o niewłaściwe zachowanie wobec małoletniego, należy stosować się do obowiązujących w Archidiecezji Wrocławskiej *Wytycznych dotyczących ochrony dzieci i młodzieży w Archidiecezji Wrocławskiej* z dnia 1 czerwca 2019 r.

Gdy sprawa dotyczy niewłaściwego zachowania osób świeckich zatrudnionych w parafii bądź wolontariuszy, sprawę należy zbadać i podjąć adekwatne kroki w zależności od tego, czego dotyczyło to zachowanie. Każdorazowo należy podjąć z tą osobą rozmowę i jeśli zajdzie taka potrzeba, to okresowo lub stale wycofać ją z pracy duszpasterskiej.

Jeśli niewłaściwe zachowanie dotyczy małoletniego, należy o tym zawiadomić jego rodziców i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.

Jeśli sprawa dotyczy niewłaściwych zachowań małoletnich wobec siebie nawzajem, należy niezwłocznie zawiadomić ich rodziców i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.

Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie, gdyż jest działaniem prewencyjnym.

Jeśli jakakolwiek osoba dorosła zaangażowana w pracę duszpasterską w parafii dowie się od małoletniego, że doświadcza on przemocy, automatycznie ma obowiązek zastosowania się do art. 304 k.p.k. mówiącego o tym, że każdy, kto dowie się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Standard 4. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym

Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, winna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana.

Osoba skrzywdzona powinna otrzymać informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie parafii lub poza nią.

Troska duszpasterska wobec osoby skrzywdzonej i jej bliskich polega przede wszystkim na życzliwym wysłuchaniu i pomocy w odbudowaniu jej więzi z Bogiem i zaufania do Kościoła i jest podejmowana w porozumieniu z diecezjalnym duszpasterzem ds. pomocy duchowej osobom skrzywdzonym.

Jeśli osobą skrzywdzoną jest małoletni, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.

Jeśli zgłoszenie dotyczy przestępstwa określonego w prawie karnym i/lub kanonicznym, osoba przyjmująca zgłoszenie postępuje zgodnie z odpowiednimi procedurami określonymi przez prawo świeckie i kościelne.

Wszelkie działania i uzyskane informacje objęte są zasadą poufności, ale osoby skrzywdzonej nie wolno zobowiązywać do zachowania tajemnicy.

Standard 5. Sposób postępowania z podejrzanymi i oskarżonymi o wykorzystanie seksualne lub przemoc

Do parafii mogą należeć osoby, które są podejrzane lub oskarżone o różne przestępstwa bądź mają wyrok w zawieszeniu, czy też wróciły do środowiska po odbytych wyroku. Nie powinny one pracować z małoletnimi, natomiast powinny zostać objęte opieką duszpasterską.

Gdy osobą podejrzaną lub oskarżoną o przemoc fizyczną, psychiczną lub seksualną wobec małoletniego jest pracownik lub wolontariusz parafialny, należy odsunąć taką osobę od podejmowanej pracy związanej z kontaktem z małoletnimi na czas wyjaśnienia sprawy lub do czasu decyzji prokuratury oraz objąć ją stosowną opieką (psychologiczną, duszpasterską).

W procesie wyjaśniania sprawy oraz w podawaniu informacji należy również zadbać o zachowanie ochrony dobrego imienia domniemanego sprawcy.

Standard 6. Zasady chroniące małoletnich w obszarze parafialnym

1. Zasady chroniące w kontakcie bezpośrednim

- wszystkie spotkania z małoletnimi na terenie parafii powinny być organizowane w miejscach oficjalnych, ogólnodostępnych i do tego przygotowanych;
- nie można przebywać z małoletnim sam na sam w warunkach odizolowanych; jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania, nie może się ono odbywać w sekrecie (zalecane powiadomienie rodziców lub przełożonego) i w warunkach odizolowanych; indywidualnych spotkań z małoletnimi nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać; spotkania takie nie powinny odbywać się w późnych godzinach wieczornych lub nocą;
- małoletni nie mogą przebywać w parafialnych pomieszczeniach mieszkalnych bez opieki rodzica lub opiekuna prawnego;
- małoletni powinni zawsze pozostawać pod opieką osoby dorosłej; podczas pełnienia funkcji wychowawczych opiekunowie nie mogą pozostawać pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych ani przyjmować ich w obecności małoletnich;
- małoletni na terenie parafii nie mogą przebywać pod wyłączną opieką innego małoletniego, chyba że inaczej stanowią regulaminy religijnych ruchów duszpasterstwa pozaparafialnego, np. Ruchu Światło-Życie, KSM, w tym wypadku stosuje się standardy opracowane przez te grupy; osoby te powinny być odpowiednio uformowane, przygotowane i pełnić posługę pod okiem dorosłych;
- nie należy przewozić małoletnich prywatnymi samochodami, zwłaszcza w pojedynkę, bez wiedzy i wyraźnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych;
- nie wolno dotykać dzieci wbrew ich woli ani w sposób nieadekwatny do relacji duszpasterskich lub wychowawczych;
- małoletnim nie wolno robić zdjęć lub filmować bez ich zgody; nie wolno upubliczniać zdjęć, filmów z udziałem małoletnich bez pisemnej zgody ich rodziców lub opiekunów prawnych, z wyjątkiem zdjęć dużych grup w miejscach publicznych (np. grupowe zdjęcie z I Komunii świętej czy bierzmowania).

2. Zasady ochrony dotyczące wyjazdów

Obowiązują zasady przyjęte w Instrukcji *Wytyczne dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Archidiecezji Wrocławskiej* z dnia 1 czerwca 2019 r.

3. Zasady ochrony dotyczące kontaktów przez media oraz udostępniania z Internetu

Obowiązują zasady przyjęte w Instrukcji *Wytyczne dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Archidiecezji Wrocławskiej* z dnia 1 czerwca 2019 r.

Standard 7. Zapewnienie jakości i ciągłości działań w zakresie prewencji

Pracownicy i wolontariusze pełniący funkcje wychowawcze lub formacyjne muszą być zaznajomieni ze *Standardami* obowiązujących w parafii. Powinni także posiadać zaktualizowaną wiedzę dotyczącą:

- rodzajów przemocy (fizycznej, psychicznej i seksualnej);
- rozpoznawania oznak przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
- strategii działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
- prowadzenia rozmowy na temat doznanej krzywdy;
- zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami w Internecie.

Dokument zawierający obowiązujące w parafii *Standardy* należy aktualizować co dwa lata.

Ewaluacja dokumentu dokonywana jest przez proboszcza/administratora parafii.